

Bh. i.96.29 (on 2.41)

**अनुत्तरीयत्व** (anuttariya-tva) *n.* the state of being one not wearing the upper garment 'यथाजातरूपधरो नाच्छादनं चरति परमहंसः' इत्यादि-श्रुत्या परिग्रहणद्वयस्य मुख्यत्वाभिधानादानुत्तरीयत्वादिर्कं तस्य युक्तम् JivanVi. 26.13.

**अनुत्तरीयवसन** (an-uttariyavasana) *adj.* not wearing any upper garment अनुत्तरीयवसनमनुपस्तीर्णशायिनम् । बाहूपधानं शाम्यन्तं तं देवा ब्राह्मणं विदुः MahāBhā. xii. 261.29.

**अनुत्तरेच्छायोग** (anuttarecchā-yoga) *m.* combination of (the vowels) *a* (anuttara) and *i* (icchā) अनुत्तरेच्छायोगेन ह्येधमानः स ए स्मृतः AhirbuS. 16.51.

**अनुत्तरेच्छासंयोग** (anuttarecchā-samyoga) *m.* combination of (the vowels) *a* (anuttara) and *i* (icchā) अनुत्तरेच्छासंयोगादेकारो नाम जायते LakṣmīT. 19.5.

**अनुत्तरेच्छासंधान** (anuttarecchā-sandhāna) *n.* combination of (the vowels) *a* (anuttara) and *i* (icchā) अनुत्तरेच्छासंधानादेकारो नाम जायते AhirbuS. 16.48.

**अनुत्तरोत्तर** (anuttarottara) *adj.* [*f.* -ā] subsequent to (i. e. along with) *a* शक्तिर्विसर्गिणी ... अनुत्तरोत्तरा याति कण्ठे हेति विजृम्भणम् AhirbuS. 16.65; अनुत्तरोत्तरा सृष्टिर्था सा हेति पुरोदिता AhirbuS. 16.80; अनुत्तरोत्तरो बिन्दुर्भे इति प्रतिशब्धते AhirbuS. 16.88.

**अनुत्तरोदारसमग्रसद्गुण** (anuttarodārasamagra-sadguṇa) *adj.* possessed of all excellent and noble virtues अनुत्तरोदारसमग्रसद्गुणः स षड्विधावश्यकवम्बरः सदा ।... अलंकरणं सुवोऽभवत् Gurvā. 2:2.

**अनुत्तरोन्मेष** (anuttaronmeṣa) *m.* (combination of) the vowels *a* (anuttara) and *u* (unmeṣa) दिव्यादानुत्तरोन्मेषादेकारो नाम जायते AhirbuS. 16.49.

**अनुत्तरोन्मेषयोग** (anuttaronmeṣa-yoga) *m.* combination of the vowels *a* (anuttara) and *u* (unmeṣa) अनुत्तरोन्मेषयोगादेकारो नाम जायते LakṣmīT. 19.6.

**अनुत्तरोपपातिक** (anuttaropapāti-ka) *adj.* having birth in the highest heavenly region (inhabited by the gods) अनुत्तराणि-विजयादिविमानानि तेषु य उपपातो जन्म स विद्यते येषां तेऽनुत्तरोपपातिकाः SthānT. 36B. 2; अनुत्तरोपपातिकानां देवानामूर्ध्वोच्चत्वेन प्रमाणम् SthānT. 36B. 5.

**अनुत्तरोपपातिकदशा** (anuttaropapātika-daśā) *f.* one of the twelve treatises of the Jain canon अनुत्तरोपपातिकदशाः ... विपाकसूत्रं, दृष्टिपात इति TattvāBh. 90.28 (on 1.20)

**अनुत्तरोपपातिकोपपददशा** (anuttaropapātikopapada-daśā) *f.* one of the twelve treatises of the Jain canon (same as अनुत्तरोपपातिकदशा) अनुत्तरोपपातिकोपपददशाः श्रयामि ताः SiddhāASta. 18.

**अनुत्तरोमन्थ** (anutta-romantha) *m.* continuous rumination श्रियं सृग्भिः प्रतनोति यः परामनुत्तरोमन्थरताभिरामताम् HarVi. 5.74.

**अनुत्तरोपपातिकदश** (anuttaraupapātika-daśā) *n.* one of the twelve treatises of the Jain canon अङ्गप्रविष्टं द्वादशविधम् ।... अनुत्तरोपपातिकदशं प्रश्रव्याकरणं विपाकसूत्रं दृष्टिवाद इति SarvāSi. 1.20 (123.4)

**अनुत्तरोपपातिकदशा** (anuttaraupapātika-daśā) *f.* one of the twelve treatises of the Jain canon अनुत्तरोपपातिकदशा ... विपाकसूत्रम्, दृष्टिवाद इति TattvāRāVār. i. 20.12.

**अनुत्तर्य** (anuttar-ya) *n.* excellence, supremacy दर्शनानुत्तर्यम् । श्रवणानुत्तर्यम् । लाभानुत्तर्यम् । शिक्षानुत्तर्यम् । परिचर्यानुत्तर्यम् । अनुस्मृत्यनुत्तर्यम् MahāVyu. 79.1 [DBHS.]

**अनुत्तान** (an-uttāna) *adj.* [*f.* -ā] *A* not loud, not having high pitch स्फाललोकः स्थानस्थानेषु ... वाद्यमानानुत्ताला- (v. 1. अनुत्ताना- KANE Ed. Uechvāsa. 4, 8.11) लावुवीणेन ... समकालदीयमानानुत्तालतालिकेन ... अनुगम्यमानः HarṣaC. 188.3; *B* not supine, not (lying) with the face turned upwards ग्राम्यधर्मप्रवृत्तौ तु ... गर्भिणीं सृत्तिकामनुत्तानां विकृताङ्गीम् ... न गच्छेत् AṣṭāSām. i. 59.22 (1.9); AṣṭāHr. i. 7.68; सा प्रकृतिः ... जले तत्र भासमाना ... अनुत्ताना छिन्नभिन्ना ... सात्त्विकस्यान्तिकं ययौ BpDharmaP. i. 31.18; *Bii* not turned upwards अनुत्तानः पाणिः परधनकणस्पर्शविमुखः ... यस्य स मुखी DaśāvaC. 8.598; प्रथमपेठकदिजवामजानुनि ... स्वकीयमनुत्तानं दक्षिणकरं विन्यस्य ... पितरमावाह्य ... द्वितीयादावावाहयेत् CaturCin. iii(1). 1266.6; अङ्गुष्ठग्रहणं चानुत्तानस्य हस्तस्य अनुत्तानेन हस्तेन कार्यम् ViraMi.(Śrāddha.) 239.31; अनखदिजाङ्गुष्ठस्य अनुत्तानेन स्वदक्षिणहस्तेन सर्वेष्वग्नेषु निवेशनेनोपस्पर्शित्वा BālamBha. i. 559.12 (on 1.249); *C* not shallow, cf. अनुत्तानाशय;

*Cii* not explicit, cf. अनुत्तानता; *n.* a kind of posture or lying down in which the face is not turned upwards आपीड्य भूमिं जानुभ्यामासनं जानुपीडनम् । अनुत्तानेऽथवोत्ताने शयने शयनासनम् Mānaso. iv. 1.108.

**अनुत्तानकर** (anuttāna-kara) *m.* (palm of) hand not turned upwards (i. e. turned downwards) स्वोत्तानकरेण तस्यानुत्तानकरं हविषः प्रदक्षिणं नीत्वा ... स्पर्शयित्वा ... श्राद्धे विश्वेभ्यो देवेभ्यः ... इत्यशनम् ... दद्यात् Isān-ŚiPa. ii. 62.94(59)

**अनुत्तानतलत्व** (anuttānata-tva) *n.* the state of having the palm not turned upwards सतामर्दन्यं वदनस्य शोभा ... पाणेरनुत्तानतलत्वमेव Catur-Sām. 1.25.

**अनुत्तानता** (anuttāna-tā) *f.* the state of being that which is not explicit or open, the state of being hidden अत्र यद्यपि ... स्वभावमात्रमेव वणितम्, तथाप्यनुत्तानतया व्यवस्थितस्यास्य विरलविदग्धहृदयैकगोचरम् ... पदार्थान्तरलीनवृत्ति सूक्ष्मसुभगं तादृक् स्वरूपमुन्मीलितं येन वाक्यवक्रतात्मनः कविकौशलस्य काचिदेव काष्ठाधिरूढिरूपपथते VakroJi. 147.11.

**अनुत्तानम्** (an-uttānam) *adv.* *I* not upwards, downwards लुडेणाज्यं गृहीत्वा मृतमसीति अनुत्तानमन्तरितमित्युत्तानं प्रत्युष्टमित्यनुत्तानं होम्यं प्रःक्षिणमभि-मन्थ्य VaikhāGS. 1.13; *II* not too much upwards (i. e. touching the flesh slightly) शस्त्रविस्त्रावणं द्विविधं-प्रच्छानं सिराव्यधनं च । तत्र कज्वसंकीर्णं सूक्ष्म सममनवगाढमनुत्तानमाशु च शस्त्रं पातयेत् SuśruS. i. 14.26 (comm. अनुत्तानं किञ्चिन्मांसस्यृक्)

**अनुत्तानमुष्टि** (anuttāna-muṣṭi) *adj.* having the fist (with the fingers) not raised up (i. e. turned downwards) भूमिकुन्तं समादाय दक्षिणेन च पाणिना । अशनेरग्रतो हस्तमात्रेऽनुत्तानमुष्टिना ...। संगृह्य कुन्तं जाते, (न) स्थानकेन चरेल्लु Mānaso. iv. 1.182.

**अनुत्तानावगाढम्** (an-uttānāvagāḍham) *adv.* neither upwardly nor deeply सर्वत्र चानुत्तानावगाढमृज्वसंकीर्णम् ... शस्त्रमाशु पातयेत् AṣṭāSām. i. 178.18 (1.36)

**अनुत्तानाशय** (anuttānāśaya) *adj.* whose character is not shallow स्पृष्टोऽप्यनुत्तानाशयोऽभूदवगाहितम् । न शेकुस्तं यथा जात्मनर्मैवित्पिपुनादयः RājTa.(Ka.) 8.3268.

**अनुत्ताप** (an-uttāpa) *m.* absence of affliction आस्तिक्यं प्रविभज्य भोजनमनुत्तापश्च तथ्यं वचः ... एते सत्त्वगुणान्वितस्य मनसो गीता गुणा ज्ञानिभिः BhāvPa.(Bhā.) 2.7 (comm. अनुत्तापः अक्रोधः)

**अनुत्तार** (an-uttāra) *adj.* unfordable, from which there is no escape सकलवीरोधीबाह्यस्य तस्यैवेदमुचितमनुत्तारनिरयनिपातनिपुणं कर्म HarṣaC. 259.10.

**अनुत्तारण** (an-uttāraṇa) *n.* *I* absence of straying away from तत्र भावार्थाधिकरणन्यायो यत्र धात्वर्थानुत्तारणं विधेः MimāKau. iii(2). 269.19 (on ii. 2.25); *II* absence of removing or taking off सदोपवीतिना भाव्यम् ... सदाशब्दश्रवणाच्चोपवीतस्य कण्ठादनुत्तारणं गम्यते ViraMi.(Samskāra.) 422.14.

**अनुत्तार्य** (an-uttārya) *ger.* *I* not having removed or taken off देवपूजायां निषिद्धकुसुमाचनम् । अनुत्तार्यं च निर्मात्यं पूजा ... अपराधाख्य-क्षिप्तं समाख्याताः VarāP. 179.8; *II* not having caused to cross (i. e. not being able to cross) दूताः ... वैतरण्याम् ... प्रक्षिपन्ति ... अनुत्तार्यं तदा तस्या उच्छ्रिता विकृतावशाः । आवर्तादूर्ध्वंश्चैव उत्तिष्ठन्ति सहस्रशः VarāP. 198.48.

**अनुत्ताल** (an-uttāla) *adj.* not discordant, melodious स्फाललोकः स्थानस्थानेषु ... वाद्यमानानुत्तालालावुवीणेन ... समकालदीयमानानुत्तालतालिकेन ... अनुगम्यमानः HarṣaC. 188.3; *m.* melodious note वैतालिकैरनुत्तालैश्चक्रे जय-जयारवः TriṣaṣaPuC. ii. 2.578.

**अनुत्तालगुञ्जत्** (anuttāla-guñjat) *adj.* sounding melodiously विधेहि ... प्रमद्वनसहकारपादपतलेऽनुत्तालगुञ्जन्मुरजरवमनोहरम् ... पुराणवाङ्गीयानोत्सवम् TilaMañ. 61.11.

**अनुत्तालतरङ्ग** (anuttāla-taraṅga) *m.* melodious or harmonious (sound-) wave स पानमन्थे मणिमर्दलानकध्वनिष्वनुत्तालतरङ्गचारुषु । ददर्शुः नित्यं निजवारयोषितामपूर्वलीलालयरीतिरेचकम् RāmC. 18.77.

**अनुत्तितरीषु** (an-uttitariṣu) *adj.* [SiddhaHe. iv. 4.47] not willing to come out (i. e. fixed at) मया शुष्कधुनीं तित्तीर्षा । तित्तस्येऽनुत्तितरीषु चक्षुर्मुधा त्वयीत्येष कयाचिदूचे DvyāśraKā. 10.43 (comm. अनुत्तितरीष्वगाधला-वण्यामृतनिमग्नत्वेनोत्तरीतुमनिच्छु)

**अनुत्तिष्ठन्** (an-uttiṣṭhat) *adj.* not arising or coming into being इह तूत्प्रेक्षया ... विरोधस्थोत्थानमेव भ्रममिति कथमनुत्तिष्ठन्नेव विरोधश्चमत्कारमूल-लंकारभावं वहेत् RasGān. 577.14.

**अनुत्तिष्ठमाना** (an-uttiṣṭhamānā) *adj.* (*f.*) not standing up, not